

УДК 75.052:7.08:72.01/.04:640.412(477.74)(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-37>**Наталія ПАХОМОВА-ВЛАСОВА**

заслужений художник України, доцент кафедри образотворчого мистецтва, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна, 65001

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1580-0022>

Бібліографічний опис статті: Пахомова-Власова, Н. (2025). Синтез видів і жанрів мистецтва в єдиному просторі інтер'єрів будівлі butik-готелю «Фредерік Коклен» в Одесі. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 294–300, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-37>

СИНТЕЗ ВИДІВ І ЖАНРІВ МИСТЕЦТВА В ЄДИНОМУ ПРОСТОРИ ІНТЕР'ЄРІВ БУДІВЛІ БУТІК-ГОТЕЛЮ «ФРЕДЕРІК КОКЛЕН» В ОДЕСІ

У статті детально розглянуто оздоблення інтер'єрів будівлі butik-готелю «Фредерік Коклен» в Одесі, а саме три фрески, виконані в техніці яєчної темпері, що зображують європейські пейзажі, та вітраж на тему середньовічної Європи. **Мета статті** – дослідити сучасний монументальний живопис в інтер'єрі готелю «Фредерік Коклен» міста Одеси; проаналізувати взаємозв'язок мистецтва та архітектури, розміщення настінного живопису в закритому середовищі й особливості його створення. **Методологія.** У статті використано комплексний мистецтвознавчий підхід, який передбачає використання методу системності для опрацювання матеріалу. Історико-культурологічний метод уможливив розгляд монументальних настінних розписів у контексті з мистецтвом та архітектурою Європи XVIII – XIX століть. Образно-стилістичний метод дає змогу здійснити цілісний мистецтвознавчий аналіз оздоблення інтер'єру butik-готелю «Фредерік Коклен» в Одесі, виявити стилістичні особливості, визначити коло тем, характер формальних рішень. **Наукова новизна** статті полягає в тому, що до сьогодні тема сучасного монументального мистецтва Одеси залишається малодослідженою. Особливо це стосується оздоблення інтер'єрів сучасних громадських будівель (готелів). **Висновки.** Butik-готель «Фредерік Коклен» у місті Одеса – це унікальне поєднання історичної будівлі XIX ст. та сучасного монументального мистецтва. Це синтез архітектури та мистецтва, що чудово працює. Готель слугує прикладом злагодженої роботи архітектора й художників, починаючи з вдало виконаної реставрації історичної будівлі, а також збереження й демонстрації нових робіт сучасних митців. Усі твори розміщені в інтер'єрі готелю, як маленькі станкові, так і монументальні, створюють психологічно позитивну атмосферу тепла, краси й культурної спадковості європейського минулого Одеси.

Ключові слова: монументальне мистецтво, фреска, вітраж, синтез мистецтв, архітектура.

Nataliia PAKHOMOVA-VLASOVA

Honored Artist of Ukraine, Associate Professor at the Department of Fine Arts, The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», 26 Staroportofrankivska St, Odesa, Ukraine, 65001

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1580-0022>

To cite this article: Pakhomova-Vlasova, N. (2025). Syntez vydiv i zhanriv mystetstva v yedynomu prostori inter'ieriv budivli butik-hoteliu «Frederik Koklen» v Odesi [Synthesis of art forms and genres in the unified interior space of the boutique hotel “Frederick Coclen” in Odessa]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 294–300, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-37>

SYNTHESIS OF ART FORMS AND GENRES IN THE UNIFIED INTERIOR SPACE OF THE BOUTIQUE HOTEL “FREDERICK COCLEN” IN ODESA

The article examines in detail the interior decoration of the boutique hotel “Frederick Coclen” in Odesa, namely three frescoes made using egg tempera technique, depicting European landscapes and a stained-glass window on the theme of medieval Europe. **The purpose of the article** is to explore contemporary monumental painting in the interior of the Frederick Coclen Hotel in Odesa; to analyse the relationship between art and architecture, the placement of wall paintings in a closed environment and the characteristics of their creation. **Methodology.** The article uses a comprehensive art history approach, which involves the use of a systematic method for processing the material. The

historical and cultural method made it possible to examine monumental wall paintings in the context of European art and architecture of the 18th-19th centuries. The figurative-stylistic method allows for a comprehensive art history analysis of the interior decoration of the boutique hotel "Frederic Coclen" in Odesa, revealing stylistic features, determining the range of themes and the nature of formal solutions. **The scientific novelty** of the article lies in the fact that, to date, the topic of contemporary monumental art in Odesa remains under-researched. This is especially true for the interior decoration of modern public buildings (hotels). **Conclusions.** The boutique hotel "Frederick Coclen" in Odesa is a unique combination of a historic 19th-century building and modern monumental art. It is a synthesis of architecture and art that works wonderfully. The hotel exemplifies the harmonious collaboration between architects and artists, starting with the successful restoration of the historic building, as well as the preservation and display of new works by contemporary artists. All the works of art displayed in the hotel interior, both small easel paintings and monumental ones, create a psychologically positive atmosphere of warmth, beauty and cultural heritage of Odesa's European past.

Key words: monumental art, fresco, stained glass, synthesis of arts, architecture.

Актуальність проблеми. Бутік-готель «Фредерік Коклен» – це прекрасний приклад симбіозу мистецтва і бізнесу, як історична пам'ятка архітектури Одеси та як прекрасний приклад спільної роботи художника-професіонала й архітектора. Цілісний комплекс готелю, протягом багатьох років, є прикладом професіоналізму та, на високому рівні, оздоблених інтер'єрів. Він демонструється студентам художньо-графічного факультету, коли вони вивчають техніку розпису яєчною темперою і виготовлення класичного вітража. Крім того, студентам демонструються можливості використання простору, передачі глибини, застосування символічних образів в настінному розписі, і у вітражі. Вони бачать кінцевий результат роботи над об'єктом, перед цим проходячи всі етапи, починаючи з проекту та ескізу і закінчуючи монтажем вітража або покриттям лаком розписів. І, згодом, на парах в університеті створюють власні ескізи для своїх інтер'єрів, але вже зі знанням усього процесу.

У монументальному мистецтві важливий тандем «архітектор-художник». Важливе взаєморозуміння і вміння створити середовище зі спільними цілями і завданнями. Немаловажним є збереження стилю і майстерність знаходити взаємозв'язок деталей інтер'єру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема синтезу монументального та декоративно-монументального мистецтва й архітектури в сучасних громадських будівлях доволі широко досліджується. Обов'язково варто згадати мистецтвознавицю Г. Складенко, яка є дослідницею як світового, так і українського монументального мистецтва («Монументальний живопис» (Складенко, 2019), «Український стінопис 1960–1980-х років: еволюція художньої мови» (Складенко, 2022)). Також

важливими є наукові праці О. Смоляр, яка досліджувала монументально-декоративне оздоблення інтер'єрів готелів України, а особливо Києва (Смоляр, 2021). Науковиця Н. Гілязова виділяє особливе значення вітражів у сучасних житлових інтер'єрах (Гілязова, 2012). Художниця Н. Литовченко досліджує віхи України у сучасному монументальному живописі (Литовченко, 2015). Окремо варто зазначити публікації, які були корисні при дослідженні специфіки інтер'єрного оздоблення одеського готелю, а саме «Перспективи розвитку бутік-готелів в Україні» (Верезомська, 2018) та «Зодчі України кінця XVIII – початку XX століть» (Тимофієнко, 1999).

Мета статті – дослідити сучасний монументальний живопис в інтер'єрі готелю «Фредерік Коклен» міста Одеси; проаналізувати взаємозв'язок мистецтва та архітектури, розміщення настінного живопису в закритому середовищі й особливості його створення

Виклад основного матеріалу. Сучасна будівля готелю «Фредерік Коклен» відновлена з повною реставрацією і внутрішньою модернізацією архітектурного простору майже на 80% і вже більше 15 років працює в міському середовищі, відмінно вписавшись в історичну частину Одеси. У XIX столітті це був будинок Фредеріка Коклена, відомого одеського архітектора, скульптора та мистецтвознавця. «Вважався одним з найяскравіших представників французької школи в архітектурі, тобто використовував стилізації французького зодчества часів ренесансу, бароко й рококо. Споруджував особняки та прибуткові будинки», – пише про архітектора В. Тимофієнко (Тимофієнко, 1999). Згодом, в будинку на розі Преображенської та Отонівського провулків, жили кілька іменитих поколінь Кокленів, відомих своїми добрими справами у розвитку Одеси. У радянські часи

всі вони повернулися до Франції, а будинок став багатоквартирним комунальним житлом.

Після здобуття Україною незалежності, з 1992 року, почалося відновлення історичних будівель міста Одеси. Нащадки колишніх власників будинку Коклена повернулися з Франції, розселили мешканців і вирішили реставрувати будинок. Вони задумали зробити з приміщення бутік-готель імені самого Фредеріка Коклена, але створити його у вигляді галереї для художників, наповнити його авторськими творами відомих одеських митців. Важливо уточнити значення терміну «Бутік-готель»: «це не просто готелі, це місце, де створюють атмосферу домашнього затишку. Тут детально продумано як архітектурно-планувальне рішення будівлі, так і дизайн кожного холу, коридору і номера. Все у цих готелях – колір, освітлення, фактура оздоблювальних матеріалів, предмети меблів і звукове оформлення – направлені на задоволення побажань своїх гостей. Кожний номер у бутік-готелі – це не тільки досконалий витвір дизайнера, але і своєрідна художня галерея, в якій представлені твори живопису, графіки, скульптури» (Верезомська, 2018, С. 25). За допомогою авторських вільних копій і творчих роботі (живопис, графіка, вітраж) власники готелю хотіли відтворити атмосферу Європи XVIII – XIX століть. Це мали бути фрески й олійний живопис в коридорах, акварелі й графіка в номерах, посуд, меблі та кухня – все це мало перенести глядача в ті часи, коли Одеса тільки будувалася. Архітектурний об'єкт був задуманий у стилістичній єдності екстер'єра та інтер'єра.

Я, як професійний художник-монументаліст, раніше вже мала досвід роботи з дизайнером і архітектором, які займалися реставрацією готелю. Декілька вдало виконаних настічних розписів та вітражів на інших об'єктах дали змогу легко включитися в архітектурні та дизайнерські завдання нових інтер'єрів готелю ще на стадії капітального ремонту.

Мною були створені настічні розписи – як величезні акварелі з реалістичним ухилом; і вітражі – як абстрактна графіка скла. Вони об'єднані впізнаваною і виразною темою, але, при цьому, вони розташовані не поруч і тому не заважають один одному. Інтер'єри готелю динамічні і варіанти їх рішень не перетинаються у візуальному просторі. Кожен має свій

кластер. Ці твори завжди на виду у глядача, він живе в цьому середовищі й тому вони повинні бути виконані високопрофесійно.

Я також брала участь у розробці проекту розташування розписів на поверххах і вітража на сходовій клітці. О. Смоляр, зазначає, що «Головне завдання в проєктній діяльності – донести ціннісні елементи історично-традиційних рис у темі, художній індивід мистецького почерку художника і вираження стильових якостей у зображенні» (Смоляр, 2021, С. 25). Довгі коридори на поверххах без вікон й тому вони отримали штучні балкони – виступи з увігнутими стінами, на яких і написані фрески з ілюзорним простором, з підсвічуванням, що створюють враження «реального вікна» у Францію чи Англію XVIII століття. Завдяки заокругленим стінам створювалася ілюзія перспективи і руху. На протилежних від ніш стінах розмістилися картини олійною фарбою. Це європейські пейзажі. В той час, в самих номерах на стінах розташувалися акварелі та графічні твори на теми старої Одеси.

В цілому, мною створено більше ніж 30 аркушів авторської графіки й 12 живописних полотен. На стінах – 3 фрески в техніці яєчної темпері. Вони мають навмисно зістарений вигляд, як вікна в минуле Європи. Все це створює гарний настрій людям, які приїжджають до Одеси. Налаштовує на романтичний лад.

Що стосується способу письма, то це авторська техніка на базі акварелі, де сполучною речовиною виступає яєчний жовток, приготований особливим чином. Також важливою є ґрунтовка стін. Вони вручну оброблюються пензлем для створення фактури пористого каменю. Все це накладається у кілька шарів, кожен з яких, по черзі, наполовину знімається бритвами. Потім, лесуванням накладається новий шар іншого кольору і знову знімається. Робота дуже кропітка і точна. Все вручну і на око.

Малюнок архітектури робиться відповідно до лінії горизонту і сприйняття людини, що знаходиться в реальному просторі – перед віртуальним, тим, який написано на стіні. Працюють закони перспективи, закони сприйняття, закони асоціацій. Можна орієнтуватись на розписи стін і стелі епохи Відродження з її віртуальними просторами. Для цього треба володіти знаннями законів перспективи, законів сприйняття і руху. Вміти передати все це пензлем

і кольором, відмінно володіти технологією живопису яєчною темперою.

Всі ці речі я викладаю своїм студентам на художньо-графічному факультеті в Університеті Ушинського. Є спеціальні заняття з мистецтва в інтер'єрі. Студенти вчаться працювати безпосередньо у зв'язку з архітектурою. Пишуть фрагменти в матеріалі, спочатку копії ось таких розписів, а потім свої власні композиції. Під час роботи в готелі, туди запрошувалися і студенти з Китаю, як на практику. Н. Литовченко підкреслює важливість таких практичних занять для студентів: «Молоді митці будуть розуміти, що взаємодія мистецтва несе в собі велику емоційну силу, а твори монументально-декоративного мистецтва, – в синтетичному поєднанні з іншими мистецькими засобами, – посилюють пластичне та кольорове багатство архітектури, створюючи оптимальну складність, що наповнює емоційне сприйняття людини» (Литовченко, 2015, С. 21).

На першому поверсі готелю розміщена фреска «Парк Версаля». Вона вирішена з дуже далеким горизонтом, через намальовані сходи, перші сходинки яких майже натурального розміру. Все це створює ефект присутності – вікна в той світ. Під покривом квітучих каштанів наш погляд прямує до далеких алей Версальського парку і людей, що гуляють в костюмах тієї епохи. Монументальний живопис дозволяє глядачеві перенестись крізь простір і час – легко і вільно відтворити потрібну епоху просто тут і зараз. Найголовніше – зберегти відчуття, що це все ж таки картина, а не фото. Це все творча робота автора, все вигадано, нічого з натури. Тут немає натуралістичності, що буває при роботі з олійними фарбами у «картинах-обманках», це легкий, не згладжений живопис. Тут немає завдання відтворити реальність, а є мета створити твори мистецтва і занурити глядача в потрібну атмосферу, створити настрій. О. Смоляр підкреслює, що: «Стильова та композиційна організація засобами художньої виразності в інтер'єрах є потужним впливом сприйняття оточуючого середовища» (Смоляр, 2014, С. 27).

На другому поверсі, у довгому коридорі без вікон, з дверми у номери, теж присутня тема Франції. Тут розташовано кілька вільних копій картин з французькими пейзажами. Але домінує ніша – спуск з ілюзорними сходинками вниз на Монмартр. Стіна в реальності увігнута,

і на її поверхні намальована об'ємна архітектура пагорба зі сходами вгору, просто до неба і до базиліки Сакре-Кер (Рис. 1). Відбувається повна ілюзія, того, що ми у Парижі. Головна мета цього розпису – розширити реальний простір коридору і занурити глядача в інший світ. Коли проходиш по коридору, то увігнута стіна поступово відкриває те, що на ній намальовано, і ефект руху та розкриття деталей робить все дуже реальним. Я використовую візуальні ефекти живопису, не впадаючи у фотографічність. Видно легкість мазків акварелі та рукотворність фрески. Акварель має дуже благородну гаму кольорів, а в давнину фрески писали на натуральних пігментах. Саме цю традицію я й продовжила, адже акварель цим і цінна – її кольори близькі до природних і створюють благородну гаму й легкість сприйняття. Я також врахувала контингент людей, які можуть заселитися в готель – швидше за все, вони розбираються в мистецтві, тому виконання має бути саме художнім. Меблі та всі деталі інтер'єрів ексклюзивні. Бутік-готель – це художній готель, де всі картини справжні, авторські. Тут немає принтів і штампів. Це кредо об'єкта.

Третій поверх присвячений Великобританії (Рис. 2). У коридорі присутня така ж увігнута стіна як і на другому поверсі. Глядач знаходиться немовби на балконі, його погляд спрямований на далекий готичний собор. На передньому плані зображено дуби та міст через озеро, в небі літають птахи. На стінах коридору також розміщені картини написані олійними фарбами, що зображують англійські пейзажі.

Завершує цей об'єкт великий вітраж у стилі Тіффані (Рис. 3). Ось що пише Н. М. Гілязова про місце і значення художніх вітражів у сучасних житлових інтер'єрах: «Засклення приватного помешкання є естетичним акцентом у формуванні інтер'єру. Високий рівень виконання додає мистецької цінності. Застосування вітража у сучасному інтер'єрі не знає ніяких обмежень і залежить тільки від уяви художника. У класичному розумінні вітражем декоруються вхідні та міжкімнатні двері, віконні отвори. Сьогодні ж вітраж використовується у найнепередбачуваніших варіантах» (Гілязова, 2012, С. 34).

Створений мною вітраж розташований на 3-му поверсі, вертикально, вздовж сходової клітки з мармуровими сходами з чудовими, литими чавунними ґратами поруччя.

Тема – Середньовічна Європа, тут присутні атрибути лицарства, замків та полювань у королівських лісах Франції та Великобританії. Колір обраний активний, але модуль скла дрібний і графіка міді як контуру, створює цікаве поєднання з ґратами сходів, не вносячи дисонансу. Це єдиний комплекс, але різноманітність не робить його нудним.

Кожен куточок готелю нагадує нам про місто, в якому ми живемо. Про людей, які його будували й наповнювали своїми творами. На рецепції та в холі багато картин – це копії старих майстрів живопису, але, водночас, це роботи відомих одеських художників. В готелі також знаходиться кафе «Софі» для мешканців готелю, яке є майданчиком для виставок робіт художників. Але є й моя серія робіт для постійної експозиції в кафе, вона була спеціально створена для цього інтер'єру. Це портрети відомих жінок XVIII століття з середовища мистецтва з іменами Софі, а також серія фешн-ілюстрацій у стилі кінця XIX століття та міські пейзажі, що зображують вулиці Парижа і Лондона виконані у техніці акварелі. Всі твори вписалися в інтер'єр кафе, так само як і старовинне фортепіано зі свічками, на якому вечорами наживо грають піаністи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Бутік-готель «Фредерік Коклен» – це

єдиний у своєму роді архітектурний об'єкт Одеси, в якому поєдналася історична будівля XIX ст. та сучасне монументальне мистецтво, і, як показав час, цей симбіоз мистецтва та архітектури працює. Тут художники й глядачі-мешканці знаходять спільну мову. І, це те місце, де студенти професійно, на практиці можуть багато чому навчитися. Всі твори, як маленькі станкові, так і монументальні, в коридорах готелю, разом створюють психологічно позитивну атмосферу тепла, краси й культурної спадкоємності в історичному центрі Одеси. Крім того, для студентів художньо-графічного факультету, цей бутік-готель слугує прикладом злагодженої роботи архітектора і художників, вдало виконаної реставрації історичної будівлі з цікавим минулим, а також збереження і демонстрації нових робіт сучасних авторів. Ідея власників готелю – створити цікавий арт-центр не як музей, а як житлове середовище високого рівня, зберегти пам'ять про історію Одеси й продовжити її традиційні історичні зв'язки з Європою.

В наступних публікаціях планується й надалі розкривати тему сучасних взаємозв'язків різних видів та жанрів мистецтва. Окремо варто торкнутися теми вітражів в історичних і сучасних інтер'єрах, яка лише частково була відображена у цій публікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Везомська І. Перспективи розвитку бутік-готелів в Україні. *Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації*. 2018. № 2. С. 23-29.
2. Гілязова Н. М. Місце і значення художніх вітражів у сучасних житлових інтер'єрах Івано-Франківщини. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2012. № 3. С. 34-37.
3. Литовченко Н. І. Віхи історії України у сучасному монументальному живописі. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки* : зб. наук. праць. 2015. Вип. 7 (18). С. 16-22.
4. Пахомова-Власова Н. Синтез жанрів мистецтва в реалізації творчого завдання при створенні зображуваних просторів у розписах інтер'єрів та їхній зв'язок із реальною архітектурою. *Eurointegration in art, science and education : experience, development perspectives* : 2nd International scientific-practical conference. Klaipėda University, 2025. С. 125-117.
5. Складенко Г. Монументальний живопис. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: <https://esu.com.ua/article-69201> (дата звернення 20.08.2025).
6. Складенко Г. Український стінопис 1960–1980-х років: еволюція художньої мови. *Сучасне мистецтво*. 2022. № 18. С. 175–188.
7. Смоляр О. Концептуальний аналіз творів монументально-декоративного мистецтва в дизайні інтер'єрів готелів Києва 1950–1980-х років. *Народознавчі зошити*. 2017. № 4 (136). С. 977-982.
8. Смоляр О. Сучасний монументально-декоративний живопис у дизайні громадського інтер'єру готелів м. Києва. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 36, том 3. С. 23–31.
9. Смоляр О. Формування дизайну інтер'єрів готелів України шляхом використання засобів монументально-декоративного мистецтва. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2014. № 1. С. 27-32.
10. Тимофієнко В. І. Зодчі України кінця XVIII – початку XX століть. Біографічний довідник. Київ : «Головки-архітектура», 1999. 477 с.

REFERENCES:

1. Verezomska, I. (2018). Perspektyvy rozvytku butik-hoteliv v Ukraini [Prospects for the development of boutique hotels in Ukraine]. *Restoranni i hotelnyi konsal'tynh. Innovatsii*, (2), 23-29. [in Ukrainian].
2. Hiliazova, N. (2012). Mistse i znachennia khudozhnikh vitrazhiv u suchasnykh zhytlovykh inter'ierakh Ivano-Frankivshchyny [The place and significance of artistic stained glass in contemporary residential interiors in Ivano-Frankivsk region]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*, (3), 34-37. [in Ukrainian].
3. Lytovchenko, N. (2015). Vikhy istorii Ukrainy u suchasnomu monumentalnomu zhyvopysi [Milestones in Ukrainian history in contemporary monumental painting.]. *Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoi nauky : zb. nauk. prats*, 7 (18), 16-22. [in Ukrainian].
4. Pakhomova-Vlasova, N. (2025). Syntezy zhanriv mystetstva v realizatsii tvorchoho zavdannia pry stvorenni zobrazhuvanykh prostoriv u rozpysakh interieriv ta yikhonii zviazok iz realnoiu arkhitekturoiu [Synthesis of art genres in the implementation of creative tasks when creating depicted spaces in interior paintings and their connection with real architecture.]. *Eurointegration in art, science and education : experience, development perspectives: 2nd International scientific-practical conference*, 125-117. [in Ukrainian].
5. Skliarenko, H. (2019). Monumentalni zhyvopys [Monumental painting]. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy*. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy. Retrieved from <https://esu.com.ua/article-69201> [in Ukrainian].
6. Skliarenko, H. (2022). Ukrainskyi stinopys 1960–1980-kh rokiv: evoliutsiia khudozhnoi movy [Ukrainian mural painting of the 1960s–1980s: evolution of artistic language]. *Suchasne mystetstvo*, 18, 175–188. [in Ukrainian].
7. Smoliar, O. (2017). Kontseptualnyi analiz tvoriv monumentalno-dekoratyvnoho mystetstva v dyzaini interieriv hoteliv Kyieva 1950–1980-kh rokiv [Conceptual analysis of monumental and decorative art in the interior design of Kyiv hotels in the 1950s–1980s]. *Narodoznavchi zoshyty*, 4 (136), 977-982. [in Ukrainian].
8. Smoliar, O. (2021). Suchasnyi monumentalno-dekoratyvnyi zhyvopys u dyzaini hromadskoho interieru hoteliv m. Kyieva [Contemporary monumental and decorative painting in the design of public interiors of hotels in Kyiv]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 36 (3), 23–31. [in Ukrainian].
9. Smoliar, O. (2014). Formuvannia dyzainu interieriv hoteliv Ukrainy shliakhom vykorystannia zasobiv monumentalno-dekoratyvnoho mystetstva [Formation of interior design of hotels in Ukraine through the use of monumental and decorative art]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*, (1), 27-32. [in Ukrainian].
10. Tymofienko, V. (1999). *Zodchi Ukrainy kintsia XVIII – pochatku XX stolit. Biografichni dovidnyk* [Architects of Ukraine in the late 18th – early 20th centuries. Biographical reference book]. Kyiv: «Holovkyivarkhitektura». [in Ukrainian].

Рис. 1. Пахомова-Власова Н. Г. Базиліка Сакре-Кер. Фреска

Рис. 2. Пахомова-Власова Н. Г. Вестмінстерське абатство. Фреска

Рис. 3. Пахомова-Власова Н. Г. Середньовічна Європа. Вітраж

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.09.2025

Дата публікації: 07.11.2025